Woltersum - Jan Kuipers

Midden op de wierde staat, tussen de graven, een bronzen afgietsel van alle botten van 'n mens, afkomstig uit de Middeleeuwen. De beenderen zijn opgestapeld tot een werveling, een zwierig bouwsel, een dans macabre van bot en been. De kunstenaar heeft zich voor dit werk laten inspireren door de geschiedenis van deze plek, waar al vanaf de dertiende eeuw een belangrijk klooster stond, met de bekende Groninger Emo als eerste abt. De taal van zijn beeld zou je kunnen aantreffen op een middeleeuws schilderij. Hier op het kerkhof is het echter ontegenzeggelijk tevens 'n beeld van en over onze eigen tijd.
Vertaling titel: De hoogste vorm van wijsheid is contemplatie op de dood.
(Tekst: Mark Kremer)

(Foto: Jan Kuipers en Optima Philosophia Sapiente est Meditatio Mortis)

Woltersum - Paul Perry

In oktober 2012 wordt Paul Perry's kunstwerk, als laatste in de reeks van de uitgevoerde zeven werken, ingehuldigd. Het werk knoopt aan bij een grafsteen op het lokale kerkhof. Hier zijn twee broers begraven die kort na elkaar het leven zagen. De broers hebben één en dezelfde naam: Stoffer Jan Reinders. Geraakt door dit gegeven – wellicht 'n uiting van hoop van twee ouders ten tijde van een fatalistisch Protestantisme– heeft de kunstenaar een werk ontworpen dat als 't ware een vluchtlijn uit de tijd trekt, en de loop van het lot bezweert. Op het kerkhof staat nu een nieuwe bronzen zerk met de tekst van het testament van een nog-niet-bestaande Stoffer Jan in opgehoogd reliëf. In de zerk is een zwaard met de naam WIDDERSHINS gestoken; die naam betekent: 'tegen de keer' of specifieker: 'bewegend tegen de richting van de zon in'. Paul Perry's werk is onaf, totdat de toekomstige Stoffer Jan Reinders sterft met een valide wilsbeschikking die één enkele levende erfgenaam aanwijst waaraan het zwaard zal toevallen.
(Tekst: Mark Kremer)

(Foto: Paul Perry plaatst het zwaard in: The Last Will and Testament of Stoffer Jan Reinders)

Woltersum - J.C.J Vanderheyden

De vorm van JCJ Vanderheyden's beeld op het kerkhof van Woltersum, een poort met daarvoor een bankje, is afgeleid van zijn schilderijen uit begin jaren zestig, met het kader als een abstract motief.
Zijn beeldtaal gaat via de grote schilders uit de jaren vijftig (Klein, Rothko, Newman) terug op de pioniers van begin twintigste eeuw (Mondriaan, Malewitsj, Kandinsky). Vanderheydens taal is echter leeg, stil en neutraal. In zijn schilderijen gaat het erom dat een actief element in de beeldtaal, als het ware, verandert in een receptief element. Het schilderij van een kader nodigt uit tot projecties. Hier, in de context van het kerkhof, vestigt het motief van de poort letterlijk de blik op het landschap waarop de kijker uitkijkt. Door de abstracte aard van het beeld wordt ook een ander perspectief geopend, namelijk dat van een innerlijk landschap.
JCJ Vanderheyden ('s-Hertogenbosch 1928 - 2012) woonde en werkte sinds 1957 in 's-Hertogenbosch.
[Tekst: Mark Kremer]

(Foto: Poort en bank)

Obergum - Pieter Laurens Mol

Pieter Laurens Mol's oeuvre is geïnspireerd door de conceptuele kunst, maar wil ook een band met de traditie herstellen.
Die combinatie van strevingen komt minder vaak voor en is wat ongebruikelijk, aangezien het min of meer contrasten zijn. Op het kerkhof in Obergum staat een sculptuur die qua vorm de omringende grafstenen weerspiegelt. Twaalf vlakke stenen uitgevoerd in blauw hardsteen leunen tegen elkaar op een fors blok. Het beeld van een cake met plakjes los tegen elkaar, waarop de door het keukenraam naar binnen vallende zon schijnt, was een bron voor het werk. Op de stenen staan aanduidingen zoals ‘op zangerige wijze’, ‘in vaste maat, met bezieling’, ‘opgewekt, niet te langzaam’, ontleend aan instructies voor het spelen van muziek. In deze context worden het karakteriseringen van temperamenten, de aard en de wijze waarop een individu geleefd heeft en voort kan leven in gedachten van nabestaanden.
Pieter Laurens Mol (Breda 1946) woont en werkt in Brussel.
[Tekst: Mark Kremer

(Foto: Les Tranches de Vie 12 etudes)

Zuurdijk – Stanley Brouwn

Stanley Brouwn behoort tot de eerste generatie conceptuele kunstenaars. Deze generatie breekt met het beeld als voorstelling en introduceert een mate van objectiviteit in hun taal.
Hierdoor kan de kijker een eigen innerlijke voorstelling van het kunstwerk maken. In Zuurdijk constateert de kunstenaar dat bepaalde graven slechts drie meter verwijderd zijn van de openbare weg. Geluiden van het verkeer en stemmen dringen direct tot het kerkhof door, waardoor er een direct contact tussen de doden en de levenden ontstaat. Dit gegeven resoneert in Brouwns werk middels een plaquette met een tekst waarin de doden op het kerkhof en de afstanden die zij bij leven op aarde aflegden, herdacht en geëerd worden. Brouwn plaatst hen hiermee in 't grotere geheel van de geschiedenis van de mensheid.
Stanley Brouwn (Paramaribo 1935) woont en werkt sinds 1957 in Amsterdam.
[Tekst: Mark Kremer]

(Foto: Geen Titel)

Vierhuizen – Huang Yong Ping

De Chinese kunstenaar Huang Yong Ping woont sinds 1989, het jaar dat hij deelnam aan de tentoonstelling Magiciens de la Terre, in Parijs.
Zijn werk combineert de bespiegeling van het Zenboeddhisme met de zelf-ondervraging van de moderne westerse kunst. Voor Vierhuizen heeft hij een sculptuur ontworpen waarvan de vorm lijkt op een reuzen-inktsteen. Het beeld is opgebouwd uit negen forse blokken graniet die in China zijn uitgehouwen en bewerkt. De buitenrand is versierd met 'n drakenmotief; eronder loopt een geul waarin via een fontein water kan stromen. Huang ziet parallellen tussen zijn inktsteen en de context waar het beeld staat: "De grafstenen herinnerden me aan onze oosterse inktsteen: zijn vorm, karakter, verschijning. Inktstenen en wat daarbij hoort - pennen, papier, inkt, de schrijvers en hun kalligrafie - met de tijd verdwijnen ze allemaal, maar 'de inktsteen' bestaat nog steeds. Dit is ook van toepassing op de grafsteen: de inscripties met namen zijn nog maar moeilijk te herkennen maar de steen bestaat nog steeds." Huangs sculptuur is tegelijk aards en raadselachtig. De draak is 'n symbool van de verbeelding en beschermt als 't ware de gedachte dat deze reusachtige steen zomaar uit de hemel is komen vallen.
Huang Yong Ping (Xiamen 1954) woont en werkt in Parijs.
[Tekst: Mark Kremer]

(Foto: Inkstone or Protective Stone)

Wierhuizen - Meschac Gaba

Op het kerkhof van Wierhuizen realiseerde de uit Benin afkomstige, maar in Nederland wonende kunstenaar Meshac Gaba een kopie van het skelet van de kerk uit zijn geboortestad Cotonou.
Dit beeld komt als het ware in de plaats van de kerk die ooit op de wierde stond, en die in 1717 afgebroken werd na een verwoestende overstroming. Het skelet van Gaba's kerk, kleiner dan het origineel in Benin, is goudkleurig en daarmee een verwijzing naar de gloed die er in het westen traditioneel van religies uitging. In het midden van de sculptuur zijn twee stoelen en een tafel geplaatst, als symbool voor de ontmoeting. In plaats van de religie en de gemeenschap van gelovigen gaat het hier om Het is een verbeelding van het treffen van mens tot mens. Gaba concludeerde bij het doen van zijn voorstel, dat de kerken in Afrika wellicht ooit net zullen leeglopen als dat nu in Nederland het geval is. Zijn beeld weerspiegelt die leegte, maar het zegt tegelijk dat dit ook een nieuw begin is.
Meschac Gaba (Benin 1961) woont en werkt sinds 1996 in Amsterdam.
[Tekst: Mark Kremer]

(Foto: Meschac Gaba in Irréel)